

Dosarul nr. 2ra-1415/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) N. Lupașcu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu

DECIZIE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Kirsan Com”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Țurcan împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 octombrie 2018, Oleg Țurcan, fiind reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, prin care a solicitat încasarea despăgubirii pentru repararea autoturismului în mărime de 9 014,83 de lei, încasarea plății pentru efectuarea raportului de constatare în sumă de 400 lei, repararea prejudiciului moral estimat în sumă de 10 000 lei, încasarea dobânzilor de întârziere în sumă de 2 664,19 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 20 septembrie 2016, de către Alexandru Evtodiev, maistru angajat al SRL „Kirsan Com”, a fost comisă contravenția prevăzută de art. 227 alin. (1) din Codul contravențional, în acest sens, fiind întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria și nr. MAI03496175, prin care s-a constatat că, Alexandru Evtodiev nu a întreprins măsuri de asigurare a circulației rutiere la locul executării lucrărilor de pozare a canalizării, adică, nu a semnalizat cu indicatoare rutiere necesare locul lucrărilor, ca rezultat fiind produs un accident rutier.

În rezultatul acestor încălcări, automobilul reclamantului a fost accidentat.

La 9 decembrie 2016, a depus la Primăria mun. Chișinău cerere prin care a solicitat informația referitoare la decizia de sancționare aplicată lui Alexandru

Evtodiev. Ca răspuns la solicitarea avocatului, Primăria mun. Chișinău a expediat hotărârea nr. 15/2 de aplicare a sancțiunii contravenționale din 1 decembrie 2016. Potrivit hotărârii nominalizate, angajatul pârâtului se recunoaște vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 227 alin. (1) din Codul contravențional.

La 3 noiembrie 2016, a fost întocmit actul de examinare a mijlocului de transport auto nr. 2761/11A, la întocmirea căruia a fost invitat și pârâtul, prin care s-a stabilit că prejudiciul cauzat reclamantului constituie suma de 9 014,83 de lei.

Totodată, pentru întocmirea actului de examinare a mijlocului de transport auto, Oleg Țurcan a achitat suma de 400 lei, iar pentru citarea societății pârâte prin telegramă a fost achitată suma de 36,16 lei.

La 9 decembrie 2016, în adresa SRL „Kirsan Com” a fost expediată o cerere prealabilă cu anexarea tuturor documentelor necesare, însă, prin răspunsul din 12 decembrie 2016, cererea prealabilă a fost respinsă pe motiv că aceasta nu poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat.

Reclamantul a susținut că în speță, angajarea răspunderii societății pârâte survine ca o consecință a aplicării dispozițiilor art. 1403 din Codul civil, care reglementează răspunderea comitentului pentru fapta prepusului, invocând precum că, la data cauzării prejudiciului material, Alexandru Evtodiev se afla în relații de subordonare în raport cu societatea pârâtă.

A menționat că la 20 iunie 2018, Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie în cauza Oleg Țurcan împotriva lui Alexandru Evtodiev privind repararea prejudiciului material și moral, prin care a constatat că, Alexandru Evtodiev nu este posesorul izvorului de pericol sporit din considerentul că se afla în raporturi de muncă angajatorul cu SRL „Kirsan Com” și având calitatea de maestru, care efectua supravegherea izvorului de pericol sporit, nu poate fi considerat ca posesor al acestuia și, prin urmare, nu poate fi obligat la repararea prejudiciului cauzat.

Corespunzător, invocând în speță incidența puterii lucrului judecat, conform art. 123 alin. (1) din Codul civil, Țurcan Oleg a susținut că prejudiciul material și moral cauzat lui urmează a fi reparat de SRL „Kirsan Com”.

Prin hotărârea din 24 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Țurcan Oleg împotriva SRL „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Oleg Țurcan în beneficiul SRL „Kirsan Com”, suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest cerința pârâtului privind compensarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 26 aprilie 2019, Oleg Țurcan, din numele căruia a acționat avocatul-stagiar Vladislav Mocanu, a declarat apel împotriva hotărârii din 24 aprilie 2019 Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea integrală a hotărârii, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

La 1 noiembrie 2019, avocatul Oleg Tănase, în interesele SRL „Kirsan Com”, a depus cerere de apel incident, în conformitate cu art. 362¹ din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat admiterea acestuia și încasarea de la Oleg Țurcan a sumei de 3 000 lei, cu titlu de cheltuieli de pentru asistența juridică, neîncasată de prima instanță.

Prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul incident declarat de avocatul Oleg Tănase în interesele SRL „Kirsan Com”.

S-a admis apelul declarat de către Oleg Țurcan din numele căruia a acționat avocatul-stagiar Vladislav Mocanu.

S-a casat hotărârea din 24 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o hotărâre nouă prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Oleg Țurcan împotriva SRL „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la SRL „Kirsan Com” în beneficiul lui Oleg Țurcan suma de 9014,83 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată suportate: suma de 400 lei pentru efectuarea raportului de constatare, suma 450,37 de lei taxa de stat achitată în instanța de fond, suma de 36,16 lei cheltuieli poștale și suma de 346,78 de lei taxa de stat achitată în instanța de apel.

În rest, pretențiile cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cât și a despăgubirii pentru prejudiciul moral care depășește suma încasată, s-au respins ca neîntemeiate.

La 26 mai 2020, SRL „Kirsan Com” a declarat recurs împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii prime instanțe.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural art. 119¹ alin. (1-2), art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care interzic administrarea de probe noi, în situația în care nu sunt întrunite cele două condiții legale.

La cererea suplimentară de apel, intimatul Oleg Țurcan a atașat copia certificatului de înmatriculare nr. 157005592 a autoturismului, deși în ședința instanței de fond din 8 aprilie 2019 reprezentantul intimatului a declarat lipsa informației, întrucât bunul este vândut în anul 2016.

În sensul dat, consideră că este ilegală încheierea instanței de apel, prin care a dispus anexarea la dosar a probelor noi, întrucât au fost administrate cu încălcarea normei de procedură civilă.

Contrar art. 119¹ alin. (1-2), art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel emis încheiere de anexare a probelor noi, fără a lua în considerare că Oleg Țurcan este decăzut din dreptul de a prezenta probe, or înscrisul nu a fost prezentat în termenul stabilit de instanța de judecată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare; nu au existat circumstanțe mai presus de voința intimatului, pentru a justifica o eventuală imposibilitate de a prezenta proba în termen.

Iar, având în vedere că proba a fost prezentată în instanța de apel cu încălcarea normelor de procedură invocate, iar termenele de decădere nu sunt supuse suspendării, întreruperii și/sau repunerii în termen (art. 410 alin. (1) din Codul civil), ci atrage stingerea dreptului subiectiv pentru neexecutarea lui în termenul instituit, instanța pentru a demonstra o atitudine legală avea obligația să restituie înscrisul prezentat.

La fel, a invocat că decizia contestată este nemotivată, constatările făcute de către instanța de apel, fie sunt parțiale, fie trecute sub tăcere, omisiuni ce sunt contrare art. 241 din Codul de procedură civilă și art. 6 CEDO.

Instanța judecătorească a interpretat eronat art. 1410 din Codul civil, raportat la art. 1403 din Codul civil.

Decizia motivată a instanței de apel este contradictorie, or, pe de o parte se indică despre răspunderea SRL „Kirsan Com”, ca „fiind posesor” al izvorului de pericol sporit - art. 1410 din Codul civil, iar pe de altă parte își motivează soluția pe regulile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului său (răspunderea SRL „Kirsan Com” pentru fapta fostului angajat al său Evtodiev Alexandru) - art. 1403 din Codul civil.

Fiind diferite modalități de răspundere delictuală, acestea nu pot fi aplicate cumulativ, iar aplicarea uneia exclude aplicarea celeilalte. Contrar acestei reguli de drept, instanța de apel le-a aplicat pe ambele tipuri ale răspunderii delictuale.

La fel, a menționat că deși intimatul Oleg Țurcan nu a invocat răspunderea pentru izvor de pericol sporit art. 1410 din Codul civil, instanța de judecată ex officio și-a atribuit acest drept, ceea ce dă temei de a considera că judecătorii nu au fost imparțiali sau au acționat în culpă gravă.

În această privință, consideră că instanța judecătorească a interpretat eronat art. 1410 din Codul civil, raportat la art. 1403 din Codul civil.

A menționat că instanța de judecată nu a ținut cont, iar în fond nu a răspuns conform art.241 din Codul de procedură civilă, la obiecțiile formulate cu privire la modul de administrare a Actului de examinare a mijlocului de transport, întocmit la 3 noiembrie 2016, a Raportului de evaluare a pagubei, întocmit la 7 noiembrie 2016 - acestea nefiind prezentate în original.

Atât instanța judecătorească, cât și intimatul au încălcat art. 27 alin. (2) din Codul de procedură civilă, iar în consecință au încuviințat dispunerea de un drept/folosirea modalității de apărare cu încălcarea drepturilor SRL „Kirsan-Com”; Suma de 9 014,83 de lei, pretinsă cu titlu de despăgubire/prejudiciu material, nu a fost suportată de către intimat pentru a fi îndreptățit să o solicite, lipsind acte ce justifică plata

La fel, a menționat că intimatul avea la dispoziție și instrumentul juridic oferit de art. 16 din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, coroborat cu art. 1301 din Codul civil.

SRL „Kirsan-Com” nu a acționat în mod ilegal, pentru a fi obligată la plata prejudiciului moral; suma prejudiciului moral de 5 000 lei adjudecată de către instanța de apel nu respectă principiul proporționalității în raport cu „valoarea prejudiciului material”, nu sunt identificate criteriile de stabilire a prejudiciului moral.

Astfel, cu privire la capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral, pe lângă faptul că nu este probat, recurentul consideră că nu sunt întrunite condițiile legale pentru angajarea acțiunii în despăgubire - art. 1398 Codul civil, coroborat cu art. 1422 Codul civil, întrucât intimata nu a comis nici o faptă ilicită, culpabilă și cauzatoare de daune.

Din moment în care lipsesc condițiile (fapta ilicită, culpa, prejudiciul, legătura cauzală dintre fapta ilicită și prejudiciu) pentru. angajarea acțiunii în despăgubire, pretenția apelantului este neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 martie 2020 (vol.II, f.d. 160), însă dovada legală de recepționare a acesteia de către SRL „Kirsan-Com” sau reprezentantul acesteia lipsește. Din acest considerent, Colegiul consideră că recursul din 26 mai 2020 este declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 25 septembrie 2020 avocatul Sergiu Cotruță, în numele și interesele intimatului Oleg Țurcan, a solicitat respingerea cererii de recurs ca inadmisibilă, sau în cazul în care recursul este declarat admisibil, respingerea acestuia ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 7 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „Kirsan-Com” a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând recursul declarat, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs și referința depusă, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept material aplicabile la caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în

instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Deși alin. (3) al normei enunțate specifică concret care încălcări sau erori se consideră drept omisiuni procedurale, alin. (4) menționează că și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar alin. (5) al normei date prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Astfel, Colegiul reține că conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Art. 241 alin. (1-5) din Codul de procedură civilă prevede că instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii.

Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată în conformitate cu art. 373 alin. (1-5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor

înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Iar conform prevederilor art. 390 alin. (1) lit. e), f) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În altă ordine de idei, Colegiul notează că Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului urmează să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, CtEDO a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari vs. Finlanda).

În acest sens se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cerințele și obiecțiile formulate de către părți.

Omiterea aspectului dat constituie o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO, care garantează oricărei persoane dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale.

Deci, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În prezenta cauză, instanța de recurs constată că la 18 octombrie 2018, Oleg Țurcan, fiind reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, solicitând, în temeiul art. 1398, 1410 și 1422 din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la modificările din 1 martie 2019), încasarea

despăgubirii în mărime de 9 014,83 de lei pentru repararea autoturismului, încasarea plății pentru efectuarea raportului de constatare în sumă de 400 lei, repararea prejudiciului moral estimat în sumă de 10 000 lei, încasarea dobânzilor de întârziere în sumă de 2 664,19 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 24 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată și a încasat de la Oleg Țurcan în beneficiul SRL „Kirsan Com”, suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Instanța de apel, judecând apelul declarat de Oleg Țurcan și apelul incident declarat avocatul Oleg Tănase în interesele SRL „Kirsan Com”, prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a respins apelul incident, a admis apelul declarat de Oleg Țurcan, a casat hotărârea din 24 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a adoptat o hotărâre nouă prin care a admis parțial acțiunea și a încasat de la SRL „Kirsan Com” în beneficiul lui Oleg Țurcan suma de 9 014,83 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată suportate: suma de 400 lei pentru efectuarea raportului de constatare, suma 450,37 de lei taxa de stat achitată în instanța de fond, suma de 36,16 lei cheltuieli poștale și suma de 346,78 de lei taxa de stat achitată în instanța de apel. În rest, pretențiile cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cât și a despăgubirii pentru prejudiciul moral care depășește suma încasată, s-au respins ca neîntemeiate.

Pentru a adopta această soluție, în motivare, instanța de apel a concluzionat că la cazul din speță urmează să răspundă, conform prevederilor art. 1403 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 1 martie 2019), comitentul SRL „Kirsan Com” pentru prejudiciul cauzat reclamantului Oleg Țurcan de către prepusul Alexandru Evtodiev, angajat al SRL „Kirsan Com” conform ordinului nr. 161/1 din 4 martie 2015.

Totodată, instanța a conchis că SRL „Kirsan Com” este subiectul răspunderii pentru prejudiciul cauzat reclamantului Oleg Țurcan, având în susținere prevederile art. 1410 din Codul civil (în redacția până la 1 martie 2019).

În acest sens, instanța de apel a stabilit că efectuarea lucrărilor de construcții la care participa angajatul SRL „Kirsan Com” în calitate de maistru, Alexandru Evtodiev, constituie izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare prin prisma art. 1410 din Codul civil.

Astfel, instanța a remarcat că, SRL „Kirsan Com” este persoana responsabilă pentru repararea prejudiciului întrucât aceasta este posesorul izvorului de pericol sporit (efectuarea lucrărilor de construcții), iar persoana vinovată de cauzarea prejudiciului Alexandru Evtodiev la acel moment se afla în raporturi de muncă cu SRL „Kirsan Com”.

În concluzie, a susținut că în partea reparării prejudiciului material și încasării sumei despăgubirii pentru repararea autoturismului în mărime de 9 014,83 de lei, acțiunea este întemeiată.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul instanței de apel a considerat că aceasta este parțial întemeiată, or suma de 10 000 lei, solicitată de reclamant este exagerată, micșorând-o până la 5 000 lei, care este echitabilă și rezonabilă.

Judecând recursul, Colegiul lărgit constată că decizia instanței de apel din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău este nemotivată, contradictorie și rezultă din aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că decizia este nemotivată or, aplicând prevederile art. 1403 alin. (1) din Codul civil, care cuprinde dispoziția potrivit căreia comitenții răspund de prejudiciul cauzat de către prepușii lor în funcțiile ce li s-au încredințat, instanța de apel urma să stabilească dacă la caz Alexandru Evtodiev, la momentul comiterii acțiunilor ilicite ce au dus la cauzarea de prejudicii lui Oleg Țurcan, se afla în raporturi de subordonare cu SRL „Kirsan Com”, ceea ce este definitoriu pentru calitatea de comitent și prepus, sau fapta ilicită cauzatoare de prejudicii a fost în momentul în care activitatea făptuitorului nu era îndrumată, supravegheată de SRL „Kirsan Com”.

Interesează, așadar, cine exercită efectiv îndrumarea, supravegherea și controlul activității, cine direcționează efectiv activitatea prepusului.

Deci, instanța urma să constate cu certitudine dacă SRL „Kirsan Com” i-a încredințat lui Alexandru Evtodiev o anumită însărcinare la momentul cauzării prejudiciului.

Din această încredințare decurge posibilitatea pentru comitent de a da instrucțiuni, de a direcționa, îndruma și controla activitatea prepusului, aceasta din urmă având obligația de a urma îndrumările și directivele primite.

Această subordonare sau, altfel spus, această dependență funcțională a prepusului față de comitent, constituie nota caracteristică a raportului de prepușenie, care atrage aplicarea dispozițiilor art. 1403 alin. (1) din Codul civil.

Or, deși Alexandru Evtodiev avea raporturi de muncă, de subordonare cu angajatorul SRL „Kirsan Com”, nu este cert dacă funcțiile exercitate de el, în legătură cu ce s-a produs prejudiciul, i-au fost încredințate anume de SRL „Kirsan Com”.

Reținerea instanței de apel precum că izvorul principal al raporturilor de subordonare ale lui Alexandru Evtodiev față de SRL „Kirsan Com” este contractual de muncă încheiat între aceștia, fiind una insuficientă pentru a demonstra răspunderea comitentului SRL „Kirsan Com” în legătură cu cauzarea prejudiciului de către prepusul Alexandru Evtodiev.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a eșuat să ofere un răspuns clar și exhaustiv referitor la acest aspect esențial, care, în mod evident, necesită o motivare specifică și explicită.

La fel, instanța de recurs atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel este contradictorie, deoarece în partea motivată a acesteia instanța constată pe deoparte că pentru prejudiciul cauzat reclamantului Oleg Țurcan de către prepusul Alexandru Evtodiev urmează să răspundă, conform prevederilor art. 1403 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 1 martie 2019), comitentul SRL „Kirsan Com”, însă, distinct, în logică succesivă, instanța de apel a conchis că SRL „Kirsan Com” este subiectul răspunderii pentru prejudiciul cauzat reclamantului Oleg Țurcan de către angajatul său Alexandru Evtodiev, având în susținere deja prevederile art. 1410 din Codul civil (în redacția până la 1 martie 2019), care sunt modalități de răspundere delictuală distincte.

Astfel, Colegiul menționează că în conformitate art. 1403 alin. (1) din Codul civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat.

Iar, conform art. 1410 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate.

Obligația de reparare a prejudiciului revine persoanei care posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate ori în alt temei legal sau persoanei care și-a asumat paza izvorului de pericol sporit.

Prejudiciul cauzat posesorilor izvoarelor de pericol sporit ca rezultat al interacțiunii acestora se repară potrivit dispozițiilor art.1398.

În acest context, instanța de apel a reținut drept temei al răspunderii pentru aceeași faptă cauzatoare de prejudicii (comisă de Alexandru Evtodiev) două temeiuri ale răspunderii, și anume, răspunderea comitentului pentru fapta prepusului prevăzută de art. 1403 alin. (1) din Codul civil, cu răspunderea pentru prejudiciul cauzat izvorul de pericol sporit de către cel care posedă izvorul de pericol sporit sau care și-a asumat paza izvorului de pericol sporit, prevăzută de art. 1410 din Codul civil, care, de fapt, prevăd modalități de răspundere delictuală diferite.

Respectiv, se conturează concluzia că decizia instanței de apel cuprinde convingeri neexplicite care sunt analizate superficial.

Instanța de recurs constată că instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător, iar constatările acesteia sunt contradictorii și nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și emiterii deciziei la care s-a ajuns.

Corelând circumstanțele expuse supra cu normele legale citate, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată, deoarece din textul acesteia nu se reliefează o motivare amplă asupra tuturor motivelor expuse de către participanții la proces în prezenta acțiune.

Iar, în aceste circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu satisface criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc deoarece, nu corespunde prevederilor art. 241 din Codul de procedură civilă.

Colegiul reiterează că, motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat cert că decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să ia în considerare cele menționate și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Kirsan Com”.

Se casează decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Țurcan împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Kirsan Com”, intervenient accesoriu Alexandru Evtodiev, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari